

رویکرد هوش متعادل

محمود سلطانی

www.ketab.ir

NAGHOOS
PUBLICATION

سرشناسه	سلطانی، محمود - ۱۳۲۲
عنوان و نام پدیدآور	رویکرد هوش متعالی / محمود سلطانی
مشخصات نشر	تهران: ناغوس، ۱۴۰۱
مشخصات ظاهری	[۲۵۵] ص: مصور، جدول، نمودار: ۱۴/۵ - ۲۱/۵ س.م
شابک	978-606-473-449-3 ۸۰,۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی	فبا
یادداشت	کتابنامه
موضوع	استعداد در کودکان -- پرورش Ability in children -- Development کودکان -- سرپرستی -- جنبه‌های روان‌شناسی Cchild rearing--Psychological aspects هوش Intellect هوش‌های چندگانه Multiple intelligences
رده بندی کنگره	BF۷۲۳
رده بندی دیویی	۱۵۳/۹
شماره کتابشناسی ملی	AV۸۳۹۴۲

برای خرید Online به آدرس زیر مراجعه کنید:

www.naghoospress.ir

انتشارات ناغوس

این کتاب برای سرمایه‌گذار محفوظ
است. مکتب تعالی یا قسمتی از این اثر
به صورت خروجه‌جینی یا چاپ مجدد،
چاپ مجدد، پیکس، فتوکپی و انواع
دیگر چاپ ممنوع است و پیگرد قانونی
دارد.

www.ketab.ir

نام کتاب	رویکرد هوش متعالی
ناشر	انتشارات ناغوس
نویسنده	محمود سلطانی
ناظر چاپ	یاسمن جمعی محدث
چاپ اول	۱۴۰۱
تیراژ	۵۰۰ جلد
چاپ و صحافی	نقشینه
قیمت	۸۰,۰۰۰ ریال
شابک	978-606-473-449-3
ISBN	978-606-473-449-3

انتشارات ناغوس

خیابان انقلاب ابتدای وصال شیرازی ساختمان شماره ۷ طبقه اول

تلفکس: ۶۶۳۷۸۹۵۱ - ۶۶۹۶۳۳۵ - ۶۶۹۶۵۳۹۱

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۱۱

۱. هوش جسمی..... ۱۹

نیازهای جسمی..... ۲۱

۱. تغذیه متعادل..... ۲۴

برنامه‌ریزی غذایی..... ۲۵

ارتباط صلح و تعادل با تغذیه..... ۲۸

بازی با مواد غذایی..... ۳۰

دست‌ورزی با مواد غذایی..... ۳۱

۲. تنفس..... ۳۳

۳. حرکت..... ۳۴

۴. نظافت..... ۳۷

۵. استراحت..... ۳۸

۲. هوش معنوی..... ۴۰

روح و روان..... ۴۱

غریزه و فطرت..... ۴۲

درک منشأ..... ۴۳

وجود و عدم..... ۴۵

قانون و قرارداد..... ۴۵

حقیقت و واقعیت..... ۴۷

حقیقت و واقعیت در کودکان..... ۴۸

نیازهای معنوی..... ۴۹

۴۹..... ۱. امنیت.....

۵۲..... ایمان و باور.....

۵۳..... ۲. توجه.....

۵۴..... توجه بیرونی و درونی.....

۵۵..... تعادل در توجه.....

۵۸..... تأثیر سرعت در توجه.....

۶۰..... تأثیر اطلاعات بر توجه.....

۶۰..... ۳. زیبایی.....

۶۱..... زیبایی درون و بیرون.....

۶۴..... ۴. شادی.....

۶۵..... شادی در کودکان.....

۶۶..... ۵. امید.....

۶۷..... اقتدار و خشونت.....

۷۰..... امید و کودک.....

۷۲..... ۳. هوش هیجانی.....

۷۶..... احساسات چه چیزهایی نیستند؟.....

۷۷..... برخورد های اشتباه با احساسات.....

۷۸..... مهارت های روبه رشدن با احساسات.....

۷۸..... ۱. مهارت شناخت احساسات.....

۷۹..... شادی.....

۷۹..... ترس و اضطراب.....

۸۳..... خشم.....

۸۵..... غم.....

۸۷..... ۲. مهارت بیان احساسات.....

۹۱..... ۳. مهارت استفاده از احساسات.....

تبدیل احساسات	۹۱
۴. مهارت عبور از احساسات	۹۲
ذکر و ورد	۹۴
ماندن در احساس	۹۷
تفاوت احساس و حال	۹۸
تحلیل رفتار متقابل در عبور از احساس	۹۹
تغییر رفتار	۱۰۲
احساسات کودکان	۱۰۵
رو به روشن شدن با احساسات کودکان	۱۰۶
عبور از غم	۱۰۶
عبور از خشم	۱۰۹
عبور از ترس	۱۱۱
نکاتی در رابطه با درک احساس کودکان	۱۱۲
۴. هوش شناختی	۱۱۵
ویژگی‌های هوش شناختی	۱۱۷
عوامل مؤثر بر هوش شناختی	۱۱۸
مراحل رشد شناختی	۱۱۹
۱. تولد تا دوسالگی: حسی - حرکتی	۱۱۹
۲. دو تا شش سالگی: ادراکی - حرکتی	۱۲۱
استعداد	۱۲۵
۳. شش تا دوازده سالگی: شناختی - حرکتی	۱۲۸
۴. دوازده تا هجده سالگی: درک انتزاعی	۱۳۱
اهمیت دوره‌ی درک انتزاعی	۱۳۳
اهمیت حرکت	۱۳۴

۱۳۶		موانع رشد هوش شناختی
۱۳۹		ذهن فعال و ذهن منفعل
۱۴۳		فکر و تفکر
۱۴۳		واکنش در مقابل مسائل زندگی
۱۴۶		رابطه‌ی هوش هیجانی و هوش شناختی
۱۴۸		وضعیت احساس و شناخت در کودکان
۱۵۱		جنسیت در هوش شناختی و هوش هیجانی
۱۵۳		ترکیب چهار هوش پایه
۱۵۶		۵. هوش خلاق
۱۵۶		تعریف خلاقیت
۱۵۸		نظریه‌ی رشد شخصیت آریکسون
۱۶۱		۱. تولد تا یک‌سالگی: امنیت و اعتماد در برابر بی‌اعتمادی
۱۶۲		اعتماد و اطمینان
۱۶۳		۲. یک تا سه‌سالگی: خودباوری در برابر شک
۱۶۶		۳. سه تا شش‌سالگی: ابتکار در برابر احساس گناه
۱۶۸		عوامل مؤثر بر خلاقیت
۱۶۸		بازی
۱۶۹		رفتار والدین
۱۷۱		تقویت هوش خلاق
۱۷۴		موانع رشد هوش خلاق
۱۷۷		ارتباط هوش شناختی و خلاقیت
۱۷۹		ارتباط هوش‌های معنوی، شناختی و خلاق

۶. هوش اقتصادی ۱۸۳

اقتصاد خانواده ۱۸۴

درآمد ۱۸۴

هزینه ۱۸۵

ارتباط درآمد و هزینه ۱۸۷

پس انداز ۱۸۸

قرض ۱۹۰

تعامل هوش اقتصادی با سایر هوش‌ها ۱۹۱

نیاز و خواسته ۱۹۳

آسایش و رفاه ۱۹۵

تأثیر هوش خلاق، شناختی و معنوی در رشد هوش اقتصادی ۱۹۷

پایه‌گذاری هوش اقتصادی در کودکان ۱۹۹

۷. هوش جنسی ۲۰۱

تعریف جنس و جنسیت ۲۰۱

غریزه و فطرت جنسی ۲۰۲

عوامل مؤثر در شکل‌گیری هوش جنسی ۲۰۴

۱. رفتار مادر حین شستشوی کودک ۲۰۵

۲. ترس از اندام تناسلی ۲۰۶

۳. عیب بودن اندام تناسلی ۲۰۶

۴. الگوی رفتار ۲۰۸

۵. پوشش کودک و والدین ۲۱۰

پوشش کودک ۲۱۰

پوشش دخترانه و پسرانه ۲۱۳

پیش گفتار

سه آرزوی بزرگ والدین برای فرزندانسان، سلامتی، موفقیت و خوشبختی است. ما نگران سلامتی، موفقیت و خوشبختی کودکان هستیم و از هیچ تلاش و کوششی مضایقه نداریم. همه‌ی تلاشمان اعم از صرف هزینه‌ی مالی، صرف وقت، کلاس‌ها، آموزش‌ها و حتی گاهی خشونت‌ها، همه و همه برای پرورش کودکان سالم، موفق و خوشبخت است. پس چرا در واقعیت این آرزوها محقق نشده یا کمتر محقق می‌شوند؟ لازمه‌ی آن چیست؟ این چرا «چرای ابهام» است و طرح این سؤال برای سرزنش و عیب جویی نیست.

از آنجاکه معمولاً روش مشخصی برای فرزندپروری نداریم، موفق نمی‌شویم به سلامت جسم و روان کودکانمان کمک کنیم. چراکه در مرحله‌ی گذار از جامعه‌ی قدیمی به جامعه‌ی جدید و مدرن، نتوانستیم یک روش فرزندپروری مشخص

سه نوع «چرا» داریم:

چرای اتهام: وقتی که به فرزند خود می‌گوییم: «چرا وسایفت رو جع نکردی؟» «چرا دستات رو نشستی؟» «چرا مشغافانو نوشتی؟» «چرا مسواک نزدی؟» این‌ها چرای اتهام و محاکمه است. درواقع می‌خواهیم به کودک این پیام را بدهیم که: «تو بچه‌ی بی‌نظمی هستی» «بچه‌ی پشت‌گوش‌اندازی هستی» «بچه‌ای هستی که توجه‌ننداری» درحقیقت در چرای اتهام یک نوع سرزنش نهفته است. وقتی در دوران کودکی در معرض مداوم چرای اتهام قرار می‌گیریم، در بزرگسالی هر بار که چرا بگوییم یا چرا بشنویم، آن را چرای اتهام در نظر خواهیم گرفت.

چرای شکایت: وقتی مدام بگوییم «چرا من باید جمع کنم؟» «چرا من باید این کار را کنم؟» درواقع، چرای مظلومیت و چرای شکایت است.

چرای ابهام: مهم‌ترین نوع از انواع «چرا» است: «واقعاً چرا بچه‌ی ما انافش رو مرتب نمی‌کنه؟» «چرا تکالیفش رو انجام نداد؟» «چرا مسواک نزده؟» در چرای ابهام بدون اتهام و بدون شکایت به دنبال یافتن علت و ریشه‌ی مسئله هستیم و درواقع تا زمانی که به دنبال چرایی مسائل نباشیم، چگونگی‌ها به ما کمکی نخواهند کرد.

ابداع کنیم. از یک سو روش گذشتگان را کنار گذاشتیم و از سوی دیگر نتوانستیم روش‌های مدرن را به‌طور صحیح منتقل و روش جدید ابداع کنیم؛ به عبارت دیگر برای تعلیم و تربیت فرزندانمان یک رویکرد مشخص نداریم.

رویکرد؛ به معنی الگو و روش تعلیم و تربیت یا آموزش و پرورش بر پایه‌ی نظریه‌های روان‌شناسی است. زمانی که بخش اعظمی از دنیا در کوران مشکلات و مصائبی قرار داشت که دامن آن‌ها را گرفته بود، دنیای غرب در زمینه‌ی روان‌شناسی به سرعت پیشرفت می‌کرد و مکاتب روان‌شناسی شکل می‌گرفتند.^۱ در دانشگاه‌ها پژوهش و تحقیق انجام می‌شد و از بطن این تحقیقات رویکردهای آموزشی مختلفی برای آموزش و پرورش کودکان به وجود آمد. اما در کشور ما در یکصد سال گذشته در این زمینه کاری انجام نشد و فقط سعی کردیم بدون توجه به تفاوت شرایط جامعه‌ی خود با غرب، از رویکردهای دنیای غرب الگو بگیریم و تقلید کنیم.

امروزه رویکردهای زیادی در دنیا وجود دارند. سه رویکرد مشخص در اروپا «رجیو امیلیا، مونتسوری و والدورف»^۲ است که اخیراً در کشور ما نیز اجرا می‌شوند. در آمریکا رویکرد «های اسکوپ»^۳ و در کانادا رویکرد «انتاریو»^۴ غالب است. رویکرد غالب در نظام آموزش و پرورش ما نیز رویکرد «رفتارگرایی» است و رویکردهای «شناخت‌گرایی و انسان‌گرایی» هم کم‌کم به تقلید از اروپا در حال وارد شدن است.

اکنون فرصت مناسبی است تا با استفاده از منابع معتبر دیگران، به خصوص غرب و منابع سنتی خودمان و همچنین جمع‌آوری تجربه‌های بیش از سی سال کار با کودک و خانواده، یک رویکرد جدید ابداع و معرفی کنیم؛ رویکردی که متناسب با فرهنگ بومی خودمان و منکی بر دستاوردهای علمی دنیا باشد تا بتوانیم بیشتر، بهتر و سریع‌تر به اهداف خود یعنی داشتن فرزندان سالم، موفق و خوشبخت دسترسی داشته باشیم.

^۱ اغلب مکاتب روان‌شناسی بین جنگ جهانی اول و دوم شکل گرفتند.

^۲ Reggio Emilia, Montessori, Waldorf

^۳ High-Scope

^۴ Ontario